

YURTDIŐI YATIRIM ÜLKE PROFİLİ-ÜRDÜN

A. ÜRDÜN ÜLKESİNİN İŐ ve YATIRIM ORTAMI

1. İő Ortamı ve Yatırımlar

Ürdün Genel Ekonomik Göstergeleri:

	2021	2022	2023	2024
GSYİH (Cari Fiyatlar -Milyar \$)	45.243	47.585	50,99	52,3
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	2,2	2,5	2,6	2,5
Kiő Başına Düşen GSYİH (Cari Fiyatlar - \$)	4.091	4.210	4.498	4.705
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	1,4	4,2	2,2	1,56
İşsizlik Oranı (%)	24,1	22,9	21,4	21,4
Toplam İhracat / Milyar ABD Doları	8,5	11,8	12,5	13,3
Toplam İthalat / Milyar ABD Doları	21,6	27,4	25,6	27

a. İő Ortamı ve Yatırımlara İlişkin Genel Göstergeler

Ürdün, Orta Doğu'da siyasi açıdan en istikrarlı ülkelerden biridir. Ekonomisi küçük ama çeşitlidir: hizmet sektörü (%60+), sanayi, tarım ve turizm öne çıkmaktadır.

Stratejik konumu (Ortadoğu'nun merkezinde) ve geniş ticaret anlaşmaları ağı sayesinde ABD, Avrupa, Asya ve Afrika pazarlarına erişim kolaylıkla sağlanabilmektedir.

UNCTAD'ın 2024 Dünya Yatırım Raporu'na göre, Ürdün'ün doğrudan yabancı yatırım (DYY) performansı dalgalı bir seyir izlemiştir:

★ Doğrudan Yabancı Yatırım (DYY) Akışları

Yıl	2019	2020	2021	2022	2023
Gelen DYY (Milyon \$)	730	760	622	1.251	843

Ürdün'e gelen doğrudan yabancı yatırım akışlarında 2022 yılında görülen önemli artış, 2023 yılında tersine dönmüştür. Ürdün'e gelen doğrudan yabancı yatırımlar, 2022 yılında 1,251 milyon ABD doları iken, 2023 yılında %32,6'lık bir düşüşle 843 milyon ABD dolarına gerilemiştir. 2024 yılında ise Ürdün'e

gelen doğrudan yabancı yatırım (DYY) akışları, toplamda 1,637 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiş ve bu rakam ülkenin gayrisafi yurt içi hasılasının (GSYİH) %3,1'ine denk gelmiştir.

★ Yurt Dışına Yapılan Yatırımlar (Outward FDI)

Yıl	2020	2021	2022	2023
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	26	16	16	64

★ DYY Stoku

Yıl	2019	2020	2021	2022	2023
Stok (Milyon \$)	35.760	36.590	37.305	38.496	39.534

2023 yılı sonu itibarıyla Ürdün'ün toplam DYY stoku 39,5 milyar dolara ulaşmış ve 2019–2023 döneminde istikrarlı bir artış gözlemlenmiştir.

★ Greenfield Yatırım Projeleri

Yıl	2020	2021	2022	2023
Tutar (Milyon \$)	256	412	383	11.014

Yeşil ekonomi kapsamında 2023 yılında görülen büyük artış (2022'ye göre %2.775'lik artış), Ürdün'ün bu alanda yatırım çekme potansiyelinde ciddi bir sıçrama yaşandığını göstermektedir.

UNCTAD raporu, Ürdün'ün yatırım ortamının dinamik bir gelişme süreci içinde olduğunu ve özellikle 2023 yılında açıklanan greenfield yatırımlar açısından büyük bir sıçrama yaşandığını vurgulamaktadır. Ancak DYY akışlarındaki düşüş, ülkenin yatırım çekiciliğini artırmak için daha fazla yapısal reform ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Ayrıca, Dünya Bankası'nın 2024 Yaz Dönemi Ürdün Ekonomik Monitörü raporu, Ürdün'ün yatırım ortamına dair kapsamlı analizler sunmaktadır. Raporda, doğrudan yabancı yatırımların (DYY) sektörel dağılımı, yatırım ortamını etkileyen faktörler ve geleceğe yönelik beklentiler detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Bu kapsamda, 2024 yılının ilk yarısında Ürdün, 413 milyon Ürdün dinarı tutarında DYY çekmiştir. Bu, bir önceki yılın aynı dönemine göre %4'lük bir artışı temsil etmektedir. DYY'lerin büyük bir kısmı imalat ve gayrimenkul sektörlerine yönelmiştir. Bu durum, bu sektörlerin yatırımcılar için cazip olduğunu göstermektedir.

Ürdün, yatırım ortamını iyileştirmek için çeşitli reformlar gerçekleştirmiştir. Ancak, bazı yapısal zorluklar ve bürokratik engeller, yatırımcıların karşılaştığı başlıca sorunlar arasında yer almaktadır.

Ürdün'ün ekonomik istikrarı ve reform çabaları, yatırımcı güvenini artırmaktadır. Ancak, bölgesel jeopolitik gelişmeler ve küresel ekonomik belirsizlikler, yatırım kararlarını etkileyebilmektedir.

Raporda, 2025 yılında Ürdün ekonomisinin %2,6 oranında büyümesi öngörülmektedir. Bu büyüme, özel tüketim artışı, enflasyonun kademeli olarak azalması, güçlü havale akışları ve iyileşen yatırımcı güveniyle desteklenecektir.

Ürdün, özellikle altyapı, enerji ve teknoloji sektörlerinde yatırım fırsatları sunmaktadır. Bu alanlarda yapılacak yatırımların, ekonomik büyümeye katkı sağlaması beklenmektedir.

b. Şirket Kurulumuna İlişkin Mevzuat

Ürdün'de ticari amaçlı bir şirket kurulması için en az %50 oranında Ürdünlü ile ortak olunması gerekmekte iken üretim amaçlı olarak kurulacak şirketlerde yabancılar %100 şirket sahibi olabilmektedir.

Şirket açmak için Ürdün Şirketler Denetim Dairesine başvurulması gerekmekte olup, talep edilen belgeler aşağıda sunulmaktadır. (<http://www.ccd.gov.jo/>)

Talep Edilen Belgeler

- 1- Kayıt talep formu
- 2- Kimlik
- 3- Ürdün vatandaşı olmayanlar için geçerli bir pasaport
- 4- Kuruluş sözleşmesi
- 5- Ortakların bulunamadığı takdirde vekaletname

Şirket Kuruluş Aşamaları

- 1- Sıra alınması
- 2- İlgili formun doldurulması
 - a. Ortakların adları
 - b. Sermaye miktarı
 - c. Şirketin merkez adresi
 - d. Şirketin amaç çalışma alanı ve gayeleri
- 3- İlgili müracaat penceresine evrakların iletilmesi
- 4- İlgili yetkilinin (dairenin ilgili memur, avukat, adli katip -noter) huzurunda belgelerin imzalanması
- 5- Kontrol bölümüne havale, şirketin adının benzeri olup olmadığının kontrolü
- 6- Kayıt için kontrol kayıt bölümüne müracaat
- 7- Dairenin siciline beyanların kaydı
- 8- Müracaat belgelerinin teslim alındığına dair belge verilmesi
- 9- Müracaatla ilgili kayıt için ödenen kayıt parasının ödeme makbuzunun alınması
- 10- İlgili pencereye ödeme makbuzunun teslim edilmesi
- 11- Tescil belgesinin şirketin yetkilisine teslim edilmesi

Şirket Kayıt ve Tescil Hizmeti Maliyeti

- 1- Toplam 55 JD (avukat yetki bedeli, yayın masrafı akit düzenleme, kayıt belgesi, bedeli pul vs.)
- 2- Kayıt parası sermayenin %0,002 ya da en az 250 JD, %0,003 sermayeoranında sermaye pul bedeli
- 3- Sermayenin %50 yatırılmış olması

Şube Açılması

Ürdün’de şube açılabilmesi için şirket tarafından yetkilendirilmiş bir temsilcinin Ürdün Sanayi, Ticaret ve Tedarik Bakanlığı’na başvurulması gerekmektedir.

Talep Edilen Belgeler

- 1- Ana firmanın kayıt belgesi
- 2- Kuruluş sözleşmesi
- 3- Ürdün’de yerleşik firmanın tescili için yetkili kişi
- 4- Firmanın merkezinden son iki yıla ait onaylı bilançosu

Şube Açma Aşamaları

- 1- Talep formunun doldurulması
- 2- Sıra alınması
- 3- Ek belgelerintercüme edilmiş ve onaylı olması
- 4- Firmanın yetkili kişininin yetkili memur önüne gelerek imza etmesi
- 5- Belgelerin yetkili memur tarafından kontrol edilmesi
- 6- Müracaatın kabul edilmesi
- 7- Bölüm şefinin onayı
- 8- Onayı kabul edildikten sonra ödeme makbuzununmüracaatçıya verilmesi
- 9- Makbuzu vezneye ödemesi
- 10- Ödeme belgesinin yetkili memura teslim etmesi
- 11- Firmanın kaydı
- 12- Firma tescil belgesinin alınması

Temsilcilik Açılması

Bölge ofisi (regional offices) olarak kurulan şirket (non-operatingforeign branch) ancak iş takibi yapabilir ve ana ofis ile irtibatı sağlayabilmektedir. Bunların dışında, ticari faaliyette bulunamaz, anlaşma imzalayamaz. Satış vergisi hariç vergi muafiyetleri vardır. Ürdünlü olmayan çalışan gelir ve sosyal güvenlik vergilerinden muafır.

Şirket Feshi

Aşağıdaki durumlarda şirketler fesih talebinde bulunabilirler:

- 1- Ortaklardan birinin hata yapması ve zarara sebep olması
- 2- Firmanın devamlı zarar etmesi ve zararın düzelmesi imkanı olmaması
- 3- Firma sermayesinin büyük bir kısmından zarar etmesi
- 4- Ortaklar arasında düzeltilemeyecek bir anlaşmazlık halinde
- 5- Ortaklardan biri tamamen görevini yapamaması ya da ölümü

Bu sebeplerden birine dayanarak ortaklardan biri mahkemeye başvurarak şirketin feshini talep edebilmektedir. Mahkeme yukarıda belirtilen sebeplerden dolayı talebin kabulü ya da reddi yönünde karar verebilir. Eğer kalan ortakların şirketin devamında yararı varsa talebin reddine karar verilmektedir.

c. Vergi Uygulamaları

A) Kurumlar Gelir Vergisi (Corporate Income Tax (CIT)):

Ürdün vergi rejimi 1 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe giren ve 2014/34 sayılı Vergi Kanununda önemli değişiklikler getiren 2018/38 sayılı Kanun ile tadil edilmiştir.

Yeni Kanuna göre, kurumlar gelir vergisi sektörel olarak aşağıdaki şekilde tasnif edilmiştir.

- ❖ Telekom, elektrik üretim ve dağıtım, madencilik, sigorta, finans alanında faaliyet gösteren firmalar için %24,
- ❖ Bankalar için %35,
- ❖ Yukarıdaki sektörler dışındaki sektörler için %20,
- ❖ Bilgi teknolojileri alanında faaliyet gösteren firmalar için %5
- ❖ Tarım Sektörü:
 1. Gerçek kişilerin tarımdan elde ettikleri ilk 1.000.000 Dinar gelir vergisinden muaf,
 2. Tüzel kişilerin tarımdan elde ettikleri ilk 50.000 Dinar gelir vergisinden muaf.
- ❖ Giyim ve tıbbi ürünler sektörleri hariç diğer tüm sınai faaliyetler efektif olarak %15'ten başlamak üzere 2024 yılında %20'ye yükselirken, giyim ve tıbbi ürünler sektörlerine ilişkin kurumlar vergisi 2019 yılında %10'dan başlayıp 2024 yılında %20'ye yükselecektir.

B) Gelir Vergisi (Personal Income Tax):

Yeni Gelir Vergisi düzenlemesine göre gerçek kişilerin gelir vergileri aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır:

- 0- 5.000 Dinar arası %5
- 5.000 – 10.000 Dinar arası %10
- 10.000 – 15.000 Dinar arası %15
- 15.000 – 20.000 Dinar arası %20
- 20.000 – 1.000.000 Dinar arası %25
- 1.000.000 Dinar üzeri %30

C) Gelişim Bölgeleri ve Serbest Bölgelerde Gelir Vergisi:

1. En az %30 katma değer sağlamak kaydıyla dönüşüm sanayiinde faaliyet gösteren gelişim bölgeleri ve serbest bölgelerde yer alan firmalar için gelir vergisi %5,
2. Gelişim bölgeleri ve serbest bölgelerde yer alan diğer firmalar için %10 oranında gelir vergisi uygulanmaktadır.

D) Sosyal Güvenlik Vergisi:

1/2014 sayılı Sosyal Güvenlik Kanununa göre çalışan ücretinin %21.75'i aşağıdaki şekilde Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenmesi gerekmektedir.

- ❖ %14.25'i işveren tarafından,
- ❖ %7.5'i çalışan tarafından

Asgari Ücret

Ürdün'de asgari ücret hali hazırda aylık **290 JOD (409 USD)** düzeyindedir.

2. Potansiyel Yatırım Alanları

Ürdün'de potansiyel yatırım alanları olarak **yenilenebilir enerji, ulaşım, su, tarım ve gıda, bilgi ve iletişim teknolojileri, tekstil ve konfeksiyon, eczacılık ve sağlık ürünleri ile turizm sektörleri** öne çıkmaktadır. Ürdün Yatırım Bakanlığı tarafından hazırlanan portalda (<https://invest.jo/>) güncel yatırım fırsatlarına ilişkin bilgilere erişim imkanı bulunmaktadır.

a. Ürdün'de Önümüzdeki Dönemde Yapılması Planlanan Projeler

Ürdün Milli Su Taşıma Projesi (National Water Carrier Project): Ürdün'ün su temini konusunda stratejik öneme sahip en önemli projelerinin başında gelmektedir. Proje kapsamında Akabe körfezinden yıllık 300 milyon m³ deniz suyunun tuzdan arındırılması ve Akabe'den Amman'a iletilmesi öngörülmekte olup, yaklaşık 2,8 milyar dolar tutarında bir hacme sahiptir.

Projenin hayata geçirilmesine yönelik olarak 4 Aralık 2023 tarihinde bir ihale gerçekleştirilmiş olup, söz konusu ihalede **"Mapa" inşaat şirketimizin de yer aldığı 5 li konsorsiyum**, tek teklif veren şirket olarak yer almış ve ihaleyi kazanmıştır. Dört yıl olarak tahmin edilen uygulama aşamasının 2025 yılı içerisinde başlaması hedeflenmekte olup, projenin tüm aşamaları tamamlandığında Ürdün'ün içme suyu kaynaklarının %60-%70 oranında karşılanması beklenmektedir.

Amman-Akabe Tren Yolu Projesi: Ürdün Hükümeti tarafından önümüzdeki dönemde 1,6 milyar Dinar (2,2 milyar ABD Doları) değerinde Amman ile Akabe arasında 400 km tren yolu inşa edilmesi planlanmaktadır. Söz konusu proje Ürdün içerisinde kurulması planlanan ve 4 fazda yapılması düşünülen 1.000 km'lik demiryolu ağının ilk fazını oluşturmaktadır.

Hali hazırda projeye ilişkin çalışmaların nihayetlenmesi ve potansiyel yatırımcılarla görüşülmesine yönelik faaliyetler yürütülmektedir. Proje ile demiryolunun Suudi Arabistan'a bağlanması, ileride yapılacak yeni ağlarla da Irak ve Suriye'ye bağlanması hedeflenmektedir. Projenin tamamlanması ile beraber Ürdün lojistik açısından bölge ülkelerini birbirine bağlayan önemli bir geçiş güzergâhı özelliği kazanacaktır.

Öte yandan, gerçekleştirilen veya yapım aşamasında olan yenilenebilir enerji projeleri ile önümüzdeki dönemde enerji tüketiminin %20'sinin yenilenebilir enerjiden karşılanması hedeflenmektedir.

Ayrıca, Ürdün sağlık turizminde MENA Bölgesinde ön planda olup, son yıllarda Filistin, Libya, Suriye, Suudi Arabistan, Yemen ve Sudan'dan tedaviye gelen hasta sayısı artmaktadır. Hali hazırda, 71 özel ve 47 kamu hastanesiyle 30 binden fazla sağlık personeli ile birlikte GSYİH'nin yaklaşık yüzde 9'u oranında katma değer sağlanarak hizmet verilmektedir. Ürdün'de yurtdışından gelen birçok hastaya kalp, böbrek ve karaciğer nakli, kök hücre, tüp bebek tedavisi uygulanmaktadır.

Özelikle salgından dolayı önemi artan ilaç, kimya ve sağlık gibi sektörlerde Ürdün'ün de önemli bir altyapıya ve potansiyele sahip olduğu dikkate alındığında bu sektörlerin yatırım ve iş birliği açısından öne çıkabileceği değerlendirilmektedir.

B. ÜRDÜN YATIRIM MEVZUATI

Ürdün'de 11/10/2021 tarihinde yayınlanan Kraliyet Kararnamesi ile kabinede değişiklikler yapılırken, Ürdün Yatırım Komisyonu (Jordan Investment Commission) kapatılarak yerine Ürdün Yatırım Bakanlığı (Ministry of Investment) kurulmuştur. Hali hazırda Yatırım Bakanlığı görevini Sayın Muthanna Gharaibeh yürütmektedir.

Ürdün'ün yatırım kanunu güncellenmiş olup, “Yatırım Ortamı Kanunu” adıyla 16 Ekim 2022 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmış ve yayım tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girmiştir.

Yeni kanunun temel özellikleri; yerli ve yabancı yatırımcıların eşit olması, sermaye transferi serbestisi, katma değerli yatırımlara ilişkin garanti ve teşvikler (ekonomik büyüme, istihdam yaratma, ihracat, bilgi ve teknoloji transferi), stratejik ve girişimci projelere yatırım, yenilikçiliğin, araştırma ve geliştirmenin teşvik edilmesi, küçük ve orta ölçekli işletmelerin gelişimine uygun bir ortam yaratılması adına idari ve prosedürel engellerin üstesinden gelmek için işlem ve hizmetlerin dijitalleştirilmesi ve otomasyonudur.

Yeni yasaya göre sanayi sektörü, Ürdün ekonomisine olumlu yansıyacak olan daha fazla sanayi yatırımını çekmek için büyük bir öneme sahiptir. Yatırımcı şikayetlerini değerlendirmek üzere yatırım komitelerinin oluşturulması, prosedürlerin geçerliliği, formaliteler ve resmi makamlar tarafından verilen kararların yanı sıra, Kanun ayrıca, yatırım sözleşmesi uyuşmazlıklarının belli kurallara göre tahkim yoluyla çözülmesi konusunu ele almaktadır.

Söz konusu Kanun ile birlikte Başbakan ve ilgili Bakanlardan oluşan bir “Yatırım Konseyi” oluşturulmuştur. Yatırım Bakanlığı ile Yatırım Konseyi, söz konusu mevzuatın uygulanmasına ve yatırımların geliştirilmesine yönelik gerekli adımların atılmasında çeşitli görev ve sorumluluklar üstlenmektedir.

Yatırımcı, kendi adına veya ortaklık yoluyla Ürdün'e yatırım yapma hakkına sahiptir. Yatırımcı, uzmanlık gerektiren idari ve teknik işlerde Ürdün vatandaşı olmayan kişileri toplam çalışan sayısının %25'ini geçmeyecek oranda istihdam edebilir. Söz konusu işler için Ürdün vatandaşı işgücünün yetersiz olması halinde, bu oran %40'a kadar artırılabilir.

Serbest Bölgeler ve Kalkınma Bölgeleri dışında yer alan yatırımlar için avantajlar ve teşvikler:

1) Yatırım konusu üretim veya hizmet için gerekli olan ithalat; gümrük vergisinden muaf ve yalnızca satış vergisine tabidir. Yerel temin edilmesi halinde 30 gün içerisinde vergi iadesi alınmaktadır. (Belgeler Satış Vergisi İade birimine ulaştıktan sonra)

2) Bir grup üründe; a) girdi ithalatı b) üretim için gerekli sabit varlıklar c) çift kullanımlı malzeme gümrük vergisinden ve satış vergisinden muafır.

3) 5 yıla kadar faaliyet yürütülen yatırım projelerinde, az gelişmiş bölgelerde proje yürütülmesi veya en az 250 Ürdün vatandaşının istihdam edilmesi halinde %30'dan az olmamak kaydıyla gelir vergisinden istisna sağlanmaktadır.

4) Kanunla kurulmasına imkan verilen Teşvikler ve İstisnalar Komitesi tarafından belli koşullar altında enerji, su, altyapı maliyetlerine ilave teşvik ve destekler sağlanması mümkündür.

Kalkınma Bölgeleri/Serbest Bölgeler içinde yer alan yatırımlar için avantajlar ve teşvikler;

- 1) Yabancı sermaye girişine ilişkin herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.
- 2) Gelir vergisinin uygulanmadığı sektörler; bankacılık, iletişim firmaları, sigorta şirketleri, finans şirketleri, taşımacılık şirketleri.
- 3) Serbest Bölgede faaliyette olan firma tarafından serbest bölge içerisinde verilen hizmetler %7 satış vergisine tabidir.
- 4) Bölgede üretilen ürünler ülke dışına satılması halinde vergi muafiyetine tabidir.
- 5) Özel vergiye tabi olan tütün ve alkollü içecekler, bira, kuruyemiş benzeri ürünlerin Kalkınma Bölgesinde satılması halinde satış vergisine ve gümrük vergisine tabidir.
- 6) Üretim ile ilgisi olmayan ürünler de satış vergisi kapsamındadır.
- 7) Çalışanların taşınmasında kullanılacak 10 veya daha fazla kişi kapasiteli araçlar satış vergisinden muaftır.
- 8) Bölgelerde istihdam edilen Ürdünlü olmayanlar vergiden muaftır.

Yabancı yatırımın/yatırımcının kısıtlandığı/yasaklandığı alanlar;

- Tamamen yasaklandığı alanlar; silah ticareti, güvenlik ve istihbarat, gümrükleme şirketleri/gümrük komisyoncuları, yayıncılık, taş işçiliği
- En fazla %50 hak verilen; toptan ve perakende ticaret, toptan/perakende dağıtım, mühendislik ve müteahhitlik firmaları, reklam sektörü, bayi, lokanta,
- En fazla %49 hisse verilen alanlar; hava yolcu taşımacılığı

C. ÜRDÜN'DEKİ TÜRK YATIRIMLARI

1. Önde Gelen Yatırımlar ve Sektörler Hakkında Bilgilendirme

Ülkemizin Ürdün'e doğrudan yatırımı stok değeri 6 milyon dolar, üçüncü ülkeler üzerinden yaptığı yatırım değeri 284 milyon dolar, toplam yatırım tutarı ise 290 milyon dolar olarak kaydedilmiştir. Yapılan yatırımlar aşağıda sunulmaktadır.

Doğrudan yatırımlar

- Assan Panel - Metal sektörü
- Aselsan – Savunma sanayii ve elektronik sektörü
- Doğuş Askı – Tekstil sektörü

Dolaylı yatırımlar (üçüncü ülke menşeli)

- Coca-Cola - İçecek sektörü
- Gama İnşaat - Su temini

- Ürdün Fosfat Madenleri Şirketi (JPMC) ve Türk Transpet Şirketi Arasında Ortaklık Anlaşması

Ülkemiz firması Transpet ile Ürdün Fosfat Madenleri şirketi arasında Akabe'de fosforik asit üretimi için fabrika kurulmasına yönelik olarak 24 Ekim 2023 tarihinde bir ortaklık anlaşması imzalanmış bulunmaktadır.

Söz konusu yatırımın yaklaşık 350-400 milyon dolar maliyetli olacağı, ortaklık şirketinin yüzde 60'ının Türk sermayesinden oluşacağı, yıllık üretim kapasitesinin ilk aşamada 300 bin ton olacağı, ortaklık şirketinin kuruluş işlemlerinin devam ettiği, fizibilite çalışmaları ve finansman temin edilmesinin ardından söz konusu yatırımın hayata geçirilebileceği, bu süreçte Türk firmamızın Ürdün'de başka yatırım ve ticari faaliyetlerini de gerçekleştirebileceği bilgisi edinilmiştir.

2. Türk Yatırımcıların Karşılaştıkları Sorunlar

Türk yatırımcıların Ürdün'de karşılaştığı en fazla dile getirilen sorunlar aşağıda sunulmaktadır

- **Ödemelerde aksaklık yaşanması:** Ürdün'de kamu borçları milli gelirin %98'ine ulaşmış durumdadır. Özellikle kamu kesimi ile iş yapan firmalarımız ileriye yönelik olarak ödemeleri tam ve zamanında almaktan endişe duymaktadır.
- **Çalışma izinlerinin alınmasında yaşanan sıkıntılar:** Ürdün'de işsizlik oranlarının artması nedeniyle yabancı işçilerin çalışma izinlerinin alınmasında süreçlerin çok uzadığı ve zaman zaman da bu izinlerin alınamadığı ifade edilmektedir.
- **Finansman sıkıntıları:** Hali hazırda resmi faiz oranı %7,5 olmakla birlikte, yüksek kamu borcu nedeniyle bankaların çoğunun kamuyu finanse etmekte olduğu, reel sektörün finansmana erişiminin ise kısıtlı ve aynı zamanda yüksek maliyetli olduğu rapor edilmektedir.
- **Bürokratik süreçlerin uzaması:** Ürdün'de son yıllarda bürokratik süreçlerin azaltılmasına yönelik reformlar gerçekleştirilmekle birlikte, firmalarımız tarafından çeşitli izin ve başvuru süreçlerinin uzadığı yönünde şikayetler iletilmektedir.

D. ÜRDÜN'DEKİ DİĞER ÜLKELERİN YATIRIMLARI

Genel olarak Ürdün'deki yatırım ortamının cazibesi değerlendirildiğinde;

- Popülerliğini koruyan ve ordunun desteğini alan Kral Abdullah'ın etrafında inşa edilen siyasi istikrar
- Coğrafi konumu ve uluslararası toplumun mali, siyasi ve lojistik desteğine sahip olmasına olanak tanıyan çok iyi uluslararası ilişkileri (özellikle ABD, AB, IMF, Körfez Ülkeleri)
- Önemli miktarda fosfat ve potas üretimi ile gelişmiş turizm sektörü sayesinde bölge standartlarının üzerinde istikrarlı bir büyüme oranına sahip olması
- IMF desteğiyle kamu harcamalarının ve bütçe dengesinin kontrol altında tutulması

- Yaygın özel ekonomik bölgeler ve serbest bölgeler ile yatırım teşviklerinin sağlanması
- ABD, AB, Körfez ve Kuzey Afrika Ülkeleri ile mevcut serbest ticaret anlaşmaları sayesinde bu pazarlara erişimin kolay olması

öne çıkan güçlü yönler olarak tespit edilmektedir.

Ürdün'ün yatırım ortamını etkileyen zayıf yönleri ise;

- Irak, Suriye ve İsrail'e yakınlık nedeniyle bölgedeki siyasi gerginliklerin getirdiği yoğun mülteci akınının sosyal uyum açısından risk faktörü oluşturması,
- Doğal kaynakların ve üretimin yetersizliğine bağlı olarak yüksek düzeyde dış yardıma bağımlılığın ve önemli ölçüde yapısal dış ticaret açığının bulunması,
- Enerji ve su kaynaklarının kısıtlı olması nedeniyle üretim maliyetlerinin yüksek olması
- Özellikle genç nüfusta işsizlik oranının çok yüksek seviyelerde olmasının getirdiği sosyal riskler

yabancı yatırım çekilmesinin önündeki en önemli engeller olarak öne çıkmaktadır.

Geleneksel olarak Ürdün özellikle Körfez Ülkelerinden gelen doğrudan yatırımlardan fayda sağlamış bir ülkedir.

Ürdün'e gelen doğrudan yabancı yatırımlar (DYY) 2024 yılında önemli bir artış göstermiştir. Ürdün Merkez Bankası'nın verilerine göre, 2024 yılı boyunca ülkeye toplam 1,637 milyar ABD doları tutarında DYY girişi oldu; bu rakam, ülkenin gayri safi yurt içi hasılasının (GSYİH) %3,1'ine tekabül etmektedir.

Yatırımcı Ülkeler Dağılımı

- **Arap ülkeleri:** Toplam DYY'nin %64,8'ini oluşturmuştur.
 - **Körfez İşbirliği Konseyi (KİK)** ülkeleri: %32,5
 - **Kuveyt:** %9,1
 - **Suudi Arabistan:** %8,2
 - **Birleşik Arap Emirlikleri:** %7,1
 - **Katar:** %4,5
- **Avrupa ülkeleri:** %21,4
 - **Birleşik Krallık:** %8,3
 - **Avrupa Birliği (AB)** ülkeleri: %7,1
 - **Fransa:** %3,8
- **Arap olmayan Asya ülkeleri:** %5,2
 - **Hindistan:** %2,6
 - **Çin:** %2,4

- Diğer ülkeler: %8,7

Sektörel Dağılım

- Finans ve sigorta: %23,4
- Bilgi ve iletişim: %10,0
- Madencilik ve taşocakçılığı: %9,1
- Ulaştırma ve depolama: %8,4
- Toptan ve perakende ticaret: %7,7
- İmalat sanayi: %7,6
- Gayrimenkul (yabancı birey yatırımları): %19,1

Bu veriler, Ürdün'ün özellikle finans, bilgi teknolojileri ve gayrimenkul sektörlerinde yabancı yatırımcılar için cazip bir ortam sunduğunu göstermektedir. Ayrıca, Arap ve Avrupa ülkelerinden gelen yatırımların yüksek oranı, bölgesel iş birliklerinin önemini vurgulamaktadır.

E. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİLER

1. Faydalı Linkler

Ürdün'de son yıllarda yatırımlara yönelik önemli düzenlemeler ve reformlar hayata geçirilmiş olup, yatırımların teşvik edilmesi adına kurulan Yatırım Bakanlığı'nın web sitesi ile yatırıma dair gerekli tüm bilgileri tek bir yerde toplayan yatırım portalı bağlantıları aşağıda sunulmaktadır:

<https://www.moin.gov.jo/en/home-new/>

<https://invest.jo/>

2. Ulaşılabilecek Hukuki& Mali Danışmanlık Şirket ve Bürolarına İlişkin Bilgiler

1- Advocate Mr. Abdelhameed Al-Qaisi

Al-Qaisi Law Firm

Amman-Um Otheynah, Al-Madinah Al-Munawarah St., Villa No. 84

Tel. +962 6 5536201 / 5514746 – Mob. +962 79 0000083

Fax. +962 6 5516203

E-mail: hameed@qaisilawfirm.com / www.qaisilawfirm.com

2- Dr. Omar M. Al-Jazy

Managing Partner - AlJazy & Co. Advocates & Legal Consultant

Tel. +962 / Fax. +962 6 5653100

Mob. (Dr.Omar) +962 79 5523903

P.O.Box. 921409 Amman 11192 Jordan

E-mail: oaljazy@aljazyllaw.com

www.aljazyllaw.com

3- Messrs. Sami & Adib Habayeb (Commercial & Civil)

Jabal Amman, between 1st & 2nd Circles, Astra Bldg.- 1st floor- Office No. 102

P.O.box 3424 Amman 11181 Jordan

Tel. 962-6- 4643367- 4643368

Office Cell phones: +962 79 5125151 – 77 5125151 / Mob. (Mr. Adib) +962 79 5799663

Sami (Home) Tel. 06 4644108 – Adib (Home) Tel. 06 5923109

Fax. 962-6- 4647335

E-mail: law@juris.com.jo

4-Hazboun & Co. for International Legal Business Consultations (Commercial Arbitration)

Prof. Dr. George Hazboun

Al-Sweifieh, Al-Hamra St., Farah Trade Complex, 3rd floor, No. 14

P.O.Box 5362 Amman 11183

Telefax. +962-6- 5861079

Fax. +962-6-5932072

Mob. +962 79 5579720 / 77 7884444 / 77 7994444

E-mail: hazbon@nets.com.jo

5-Beiruti Law Firm

P.O.BOX : 850675 Amman 11185 Jordan

Tel : (962) 6 5679889

(962) 6 5689520

FAX : (962) 6 5687580

E-Mail : info@blf.com.jo

<http://www.cns.com.jo/company/beiruti/index.html>

6-LAW & ARBITRATION CENTRE – JORDAN (LAC)

50 Abdul Hamid Sharaf Street, Zeyad Salah Building, 3rd floor

P.O Box: 940517 Amman 11194, Jordan

Telephone: (+962 6) 5672 333

Fax: (+962 6) 5672 555

E-Mail: sala@go.com.jo

<http://www.cns.com.jo/company/lac/contact.htm>

7-Mid Globe

Dr. Bassam S. Talhouni / Mr. Hussein Madani

Attorney at law

El Jandawell Suburb 8th Circle, Sharaf El Dein Yehia St., Villa (26)

P.O. Box 1959 Amman 11821 Jordan

Tel: +962 6 5866880 / 5885111

Fax: +962 6 5858227

bassam@midglobe.com , hussain@midglobe.com

www.midglobe.com

8-Khalifeh & Parteners

Lawyers & Legal Consultants

Gen. Man. Mr. Alaa' Khalifeh – Practice Man. Mr. Deidre Nofal

P.O.Box. 2347 Amman 11181 Jordan

Tel : 962 6 566 47 50 / 60

Fax: 962 6 566 87 62

E-mail: info@khalifehlaw.com , Web: www.khalifehlaw.com

9-Samer Ahmad Abu-Shindi

Advocate & Legal Consultant

Jabel Al- Lwaibdeh, Koliyet Al- Sharia' Str. , Bizreh Bldg. – 1st floor

Tel.+962 6 461 17 99

Fax.+962 6 461 18 99

Mob. +962 79 901 36 99

samer.shindy@gmail.com

10- Law Firm of Safwan Moubaydeen (in association with Dentons)

(Banking & Finance, Aviation, Corporate, Telecommunications & Media)

***(Dealing with some Turkish companies in Jordan)**

-Mr. Safwan Moubaydeen – Managing Partner

Emmar Towers, Building B- 12th Floor, Zahran St.

P.O.Box. 926442 Amman 11190 Jordan

Tel: +962 6 577 74 00 (Sec. Hiba) / Mob. +962 77 7007700

Fax: +962 6 577 74 01

Safwan.moubaydeen@dentons.com / www.dentonwildsapte.com

-Mr. Maamoon Al-Sarayreh (Associate)

Tel. +962 6 577 74 00 / Mob. +962 79 7695039

E-mail: maamoon.el-sarayrah@dentons.com

11-Petra for Law & Intellectual Property

Moh'd A. Zaidan – Senior Partner - zaidan@petralip.com

Moh'd Shaheen Al Khateeb – Managing Partner – khateeb@petralip.com

Tariq Azzam Abu Azzam – Legal Advisor – tariq@petralip.com

Tel: +962 6 552 07 83

+962 6 554 40 81 /2

Fax:+962 6 552 07 84

P.O. Box 8734 Amman 11121 Jordan

12-Obeidat & Freihat

Attorneys & Counsellors at Law

Mr. Thamer A. Obeidat

Tel: +962 6 567 22 22 / Fax:+962 6 569 92 22

thamer@obeidatfreihat.com

P.O. Box 926544 Amman 11190 Jordan

13- Bassam Jaber (Advocate)

Telefax: +962 6 582 38 35 – 582 73 73

Mobile: +962 79 552 29 16

lawyerbassam@yahoo.com

P.O. Box 6277 Amman 11118 Jordan

14- Asali Law

Ala K. Asali - Attorney At Law

Tel: +962 6 4628055 / Mob. +962 79 5530026

P.O. Box 950226 Amman 11195 Jordan

aasali@asalilaw.com

15- Sanad Law Group in association with Eversheds KSLG

(Banking & Finance, Commercial & Corporate, Litigation, Outsourcing & Int. Projects, Real-Estate & Regulatory Reform) - Attorneys & Legal Consultants

Mr. Tawfiq Tabbaa, Managing Partner

Mr. Ghaleb Al Faraj – Partner

Shmeissani, Anshasi Sq. State, Al-Hussari St., Bldg. No.28

P.O. Box 3064 Amman 11181 Jordan

Tel: +962 6 566 05 11/2

Mobile: +962 79 55 45 710

Fax: +962 6 566 06 13

E-mail: tawfiqtabbaa@eversheds.com; ghaleb@anadlaw.com

www.eversheds.com; www.sanadlaw.com

16- Ahmed Fahmi Abdul Rahman Fereihat (Advocate)

Ajloun

Tel. +962 2 6450032

Mob. +962 79 6928529

18- Middle East Legal Firm (MELF)

Ayman O. Awamleh – (DG.), Lawyer & Legal Consultant

Iliya Abu Madhi St., Al-Shemisani, Amman

Tel. +962 6 5622224

Telefax: +962 6 5622245

Mob. +962 79 9999079

E-mail: ayman@mideast-law.net, info@mideast-law.net, layla@mideast-law.net

www.mideast-law.net

19- Michael T. Dabit & Associates Attorneys at Law

Michael T. Dabit- Attorney at Law

Shemesani, Al-Hindi Commercial Center

P.O.Box. 941389 Amman 11194 Jordan

Tel. +962 6 5682622/33

Fax. +962 6 5682644

Mob. +962 77 7752200

E-mail: mtdabit@nets.com.jo

20-The Advanced Jordanian Co. for Arbitration & Settlement of Legal Disputes

Advocates:

- **Samer Abdul Wehab Al-Ferayeh**
- **Al-Sherif Jemil bin Zeid Abu Al-Issam**
- **Sami Abdul Wehab Al-Ferayeh**

133 Arar St., Wadi Saqra, Al-Hassan Trade Cen., floor 3, office No. 16-17

Tel. +962 6 4680020-1-3 / Fax. +962 6 4680024

P.O.Box. 811595 Amman 11181 Jordan

E-mail: info@sjs-lawfirm.com

www.sjs-lawfirm.com

21-Av. Reem A. Khaleq

Mob. +962 79 6273273

E-mail: rkhaleq77@live.com

22-Adv. Abdullah Gharaibeh

Amman-Al-Shmesani- Naser Ben Jamil Str., Al-Ameer Bldg.- 2nd floor

Mob. +962 79 5176047

Fax. +962 6 4615800

P.O.Box. 183954 Amman 11118 Jordan

E-mail: needa_75@yahoo.com

23-Ala'a Qattan – Attorney At Law

Qattan Law Firm – Counselors & Attorneys At Law

Amman, King Abdulla St., near to Zain Co. – Al-Khal Center No. 441, 3rd floor

P.O.Box. 841105 Amman 11184 Jordan

Tel. +962 6 5854766

Mob. +962 79 5500432

Fax. +962 6 5854768

E-mail: ala@qattanlawfirm.net , info@qattanlawfirm.net

www.qattanlawfirm.net

24-Adv. Abdallah H. Nawas – Advocate & Partner

Nawas Law Firm – Hanna Nawas & Associates

Tel. +962 6 5687107

Mob. +962 79 5691927

Telefax. +962 6 5687177

P.O.Box. 20624 Amman 11118 Jordan

E-mail: abdallah@nawaslaw.com

www.nawaslaw.com

25- Arcan Law – Maher Hamdan & Partners (Strategic Legal Solutions)

Maher Hamdan – Managing Partner

Adv. Isra Turk

Tel.+962 6 5533771 / Mob. (Maher) +962 77 7804422

Mob. (Isra) +962 77 9606080

Fax. +962 6 5521880

P.O.Box. 2385 Amman 11953 Jordan

E-mail: mhamdan@arcanlaw.com

www.arcanlaw.com

26- Lawyer Iyad Doleh

Tel. +962 6 5658119-8 / Mob. +962 6 79 5658118

Fax. +962 6 5658119

P.O.Box. 1084 Amman 11118 Jordan

E-mail: doleh@nets.jo

27- Naffa Law Firm

Advocate Saad Naffa, Managing Partner & Head of Naffa Law Firm (Banking & Finance, Arbitration, Litigation, Intellectual Property, Maritime Law, Non-governmental Organization, Agency & Franchising, Corporate/ Commercial, Construction, Employment & Social Security)

Jabal Al-Hussein

P.O.Box. 922288 Amman 1192 Jordan

Tel. +962 6 5676011

Fax. +962 6 5661732

E-mail: info@naffalawfirm.com ; www.naffalawfirm.com

28- Ali Sharif Zu'bi Advocates & Legal Consultants

(Banking & Finance, Capital Markets, Construction, Corporate & Commercial, Privatization / PPP, Project Finance, Public Policy & Telecommunications)

Jabal Amman, 1st Circle, Astra Bidg., 4th Floor

P.O.Box. 35267 Amman 11180 Jordan

Tel. +962 6 4642908

Fax. +962 6 4634277

E-mail: info@zubilaw.com

www.zubilaw.com

29- Nabulsi & Associates-Counselors & Attorneys at Law

Mr. Omar Nabulsi – Founding Partner / Mr. Zaid Nabulsi – Partner / Ms. Rand Hannun

***(Banking & Finance, Corporate & Commercial, Privatization & Infrastructure, Construction, Law Reform & Public Policy, Litigation & Dispute Resolution**

Tel. +962 6 4654411 / Fax. +962 6 4657555

P.O.Box. 35116 Amman 11180 Jordan

Courier Add. 14 Hussein Bin Ali St.Riyadh Center, 3rd Circle

www.nabulsilaw.com

30- ELOQAILI Law Firm

Mr. Ayman Eloqaili - Lawyer & Legal Counselor

Tel. +9626 5821018 / Mob. +962 79 5375711

Fax. +962 6 5821015

Amman, Abdullah Ghosheh St., Al-Husseini Commercial Center 53, 5th Floor, No.508

E-mail: ayman@eloqaililaw.com / www.eloqaililaw.com